

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

Urad RS za preprečevanje pranja denarja

Na podlagi 90. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/2010) izdajam

Smernice za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za pravne in fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo računovodskih storitev

1. člen

Smernice so pripravljene v sodelovanju z Zbornico računovodskih servisov, ki deluje v okviru Gospodarske zbornice Slovenije.

Te smernice začnejo veljati z dnem, ko jih podpiše direktor Urada RS za preprečevanje pranja denarja.

Andrej Plaustejner
direktor

Številka: 460-d-4624/2010
Datum: 14.12.2010

KAZALO

1	UVOD	2
2	SPLOŠNO O PRANJU DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA	3
3	NALOGE ZAVEZANCEV PO ZPPDFT	5
3.1	Splošno	5
3.2	Pregled stranke	6
3.2.1	Običajni pregled stranke.....	6
3.2.2	Posebni obliki pregleda stranke.....	9
3.3	Sporočanje podatkov	10
3.4	Varstvo in hramba podatkov ter upravljanje evidenc	11
3.4.1	Varstvo in hramba podatkov	11
3.4.2	Upravljanje evidenc.....	11
3.5	Strokovno usposabljanje in izobraževanje	12
3.6	Pooblaščenec za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma	13
3.7	Notranja kontrola	14
4	ANALIZA TVEGANJA	15
4.1	Kriteriji za opredelitev tveganosti stranke	15
4.2	Prepoved poslovanja	15
4.3	Visoko tveganje (poglobljeni pregled)	15
4.3.1	Kriteriji, ki se nanašajo na tveganost geografskega območja.....	15
4.3.2	Kriteriji, ki se nanašajo na tveganost produkta oz. poslovanja stranke	16
4.3.3	Stranka, ki predstavlja visoko tveganje	16
4.4	Običajno tveganje (običajni pregled stranke)	17
4.5	Neznatno tveganje (poenostavljeni pregled stranke)	18
5	PREDPISI S PODROČJA PREPREČEVANJA PRANJA DENARJA	19
6	PRILOGE	20

1 UVOD

Problematika organiziranega kriminala v povezavi s pranjem denarja ostaja še naprej aktualna, tveganje pa v zadnjih letih še dodatno povečujejo različne oblike financiranja terorizma. Učinkovit spopad s to problematiko presega okvire nacionalnega delovanja ter vse bolj postaja širši, globalni izziv.

V skladu s tem so se države članice EU zavezale, da okrepijo aktivnosti na tem področju, tako so bile sprejete naslednje direktive:

- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. 10. 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma;
- Direktiva Komisije 2006/70/ES z dne 1. 8. 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve »Politično izpostavljene osebe« in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu.
- Direktiva 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu.

Sprejete direktive upoštevajo priporočila Projektne skupine za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force – v nadaljevanju: FATF), ki predstavlja enega ključnih mednarodnih teles na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma. Z upoštevanjem navedenih priporočil njihovo izvajanje ni več stvar večje ali manjše osveščenosti, pač pa postaja predpisana obveznost. Državni zbor RS je v skladu z evropsko zakonodajo junija 2007 sprejel nov Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, s čimer so bile zahteve iz zgoraj navedenih direktiv prenesene v slovenski pravni red. Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: ZPPDFT) je začel veljati petnajsti dan po objavi (Uradni list RS, št. 60/2007), torej 21.7.2007, **v celoti pa se je začel uporabljati 21.1.2008.** V marcu 2010 pa je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-A - Uradni list RS, št. 19/2010), ki je začel veljati 27.3.2010.

Ena izmed bistvenih novosti ZPPDFT je uveljavitev pristopa, ki temelji na oceni tveganosti (angl. Risk Based Approach). Skladno s tem je zavezancem iz 4. člena ZPPDFT naložena obveznost, da izdelajo Analizo tveganosti, s katero se oceni tveganost posamezne skupine strank, poslovnih razmerij, produktov in storitev z vidika možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma ter se na tej podlagi izvajajo ustrezni ukrepi.

Smernice so svetovalne narave in so namenjene pravnim in fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost računovodskih storitev, za lažje razumevanje in izvajanje določb ZPPDFT.

Neposreden nadzor nad izvrševanjem teh smernic ima Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja.

2 SPLOŠNO O PRANJU DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA

ZPPDFT opredeljuje pranje denarja kot katerokoli ravnanje, s katerim se prikriva izvor denarja ali drugega premoženja, pridobljenega s kaznivim dejanjem, in vključuje:

- zamenjavo ali kakršenkoli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja ter
- skrivanje ali prikrivanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja.

Pranje denarja predstavlja torej samostojno kaznivo dejanje, katerega bistvo je skrivanje oziroma prikrivanje nezakonite narave ali izvora premoženjske koristi, pridobljene s storitvijo kaznivega dejanja (najpogosteje gre za zlorabo položaja, goljufijo, davčno zatajitev, nedovoljeno trgovino z mamili, nedovoljen promet z orožjem, korupcijska kazniva dejanja, ipd.), z namenom protipravno pridobljeno premoženjsko korist prikazati kot legalno pridobljeno premoženje. Končni cilj pranja denarja je postopna vključitev »oprane« denarja ali premoženja v kriminalno dejavnost (obstoječo ali novo), oziroma v običajne poslovne tokove, ki so sestavni del zakonite poslovne dejavnosti.

V skladu z ZPPDFT **financiranje terorizma** predstavlja proces zagotavljanja ali zbiranja oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom, da bo ta denar ali premoženje v celoti ali samo deloma uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja, ali da ga bo za svoj obstoj uporabil terorist oziroma teroristična organizacija. V nasprotju s pranjem denarja, pri katerem je predmet skrivanja ali prikrivanja lahko samo nezakonito pridobljeno premoženje, torej premoženje ustvarjeno s predhodno izvršitvijo določenega kaznivega dejanja, so pri financiranju terorizma sredstva, namenjena za izvedbo terorističnega dejanja oziroma namenjena uporabi teroristom ali terorističnim organizacijam, lahko tako zakonitega (osebni dohodek, dobitok, humanitarna sredstva, sponzorska sredstva ipd.) kot tudi nezakonitega izvora (sredstva pridobljena s kaznivim dejanjem npr.: davčna zatajitev, korupcijska kazniva dejanja, trgovina z mamili ali orožjem itd.).

Republika Slovenija je v okviru boja proti terorizmu sprejela tudi Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij (ZOUPAMO - Uradni list RS, št. 127/06). Omejevalni ukrepi, ki se v tem trenutku izvajajo v Republiki Sloveniji, imajo podlago v pravnih aktih Varnostnega sveta OZN in Evropske unije, lahko pa se uvedejo tudi na podlagi zavezujočih ali nezavezujočih aktov drugih mednarodnih organizacij ali združenj (npr. OVSE).

Med ukrepe lahko sodijo popolna ali delna prekinitev ekonomskih odnosov in železniških, pomorskih, zračnih, poštних, telegrafskih, radijskih in drugih komunikacijskih sredstev ter pretrganje diplomatskih odnosov, z vidika boja proti terorizmu pa se najpogosteje uporabljajo finančne sankcije, ki vključujejo zamrznitev sredstev na računih in/ali prepoved razpolaganja s premoženjem (ekonomskimi viri) nasploh, vojaški embargo, ki pomeni prepoved prometa z orožjem z določeno državo ali drugimi subjekti, pa tudi "potovalni" embargo, ki vključuje prepoved vstopa določenih oseb v državo in tranzit čez njeno ozemlje.

Omejevalni ukrepi se lahko izvajajo zoper države, mednarodne organizacije, druge entitete, fizične osebe (npr. voditelji držav, visoki državni uradniki, teroristi) in druge subjekte, od

katerih so najbolj znane teroristične organizacije, med osebami pod sankcijami pa so lahko tudi pravne osebe.

Osebe, zoper katere veljajo sankcije, so našteje na seznamih, ki so del pravnih aktov, ki uvajajo sankcije.

Za izvajanje ZOUPAMO je pristojno Ministrstvo za zunanje zadeve - Sektor za mednarodno pravo. Več pojasnil najdete na spletnih straneh:

- (http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika/mednarodna_varnost/omejevalni_ukrepi/)
- (http://www.uppd.gov.si/si/mnenja_urada_v_zvezi_z_izvajanjem_dolocil_zppdft/131_omejevalni_ukrepi/).

3 NALOGE ZAVEZANCEV PO ZPPDFT

3.1 Splošno

ZPPDFT v 5. členu zavezancem, med katere sodijo tudi pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost računovodskih storitev (za namene izvajanja teh smernic v nadaljevanju zavezanci), nalaga izvajanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma. V skladu s tem so zavezanci dolžni v procese izvajanja svoje dejavnosti vgraditi tudi predpisane preventivne ukrepe, s katerimi zmanjšajo možnost tveganja zlorabe za pranje denarja ali financiranje, terorizma.

V nadaljevanju so navedeni najpomembnejši pojmi iz 3. člena ZPPDFT, potrebni za razumevanje nalog zavezancev:

- **premoženje** so katera koli sredstva, materialna ali nematerialna, opredmetena ali neopredmetena, premičnine ali nepremičnine in pravne listine ali instrumenti v kateri koli obliki, tudi elektronski, ki dokazujejo lastništvo ali delež na teh sredstvih;
- **sredstva** po ZPPDFT so finančna sredstva in koristi katere koli vrste vključno z:
 - a) gotovino, čeki, denarnimi zahtevki, menicami, denarnimi nakazili in drugimi plačilnimi sredstvi,
 - b) vlogami pri organizacijah,
 - c) finančni instrumenti, ki jih določa zakon, ki ureja trg finančnih instrumentov in sicer vrednostni papirji, s katerimi se trguje javno ali zasebno, vključno z delnicami in deleži, certifikati, dolžniškimi instrumenti, obveznicami, zadolžnicami, garancijami in izvedenimi finančnimi instrumenti,
 - d) obrestmi, dividendami ali drugimi dohodki od sredstev,
 - e) terjatvami, krediti in akreditivi,
 - f) drugimi dokumenti, ki izkazujejo upravičenost do sredstev ali drugih finančnih virov;
- **Urad** je Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja;
- **dejanski lastnik**
 - a) je v primeru, da je stranka pravna oseba ali drug podoben pravni subjekt, fizična oseba, ki je **končni lastnik stranke**, ali ki to nadzira ali kako drugače obvladuje,
 - b) je v primeru, da je stranka fizična oseba, dejanska fizična oseba, v imenu katere se izvaja transakcija ali opravlja dejavnost;
- **poslovno razmerje** je vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri zavezancu, in je povezan z opravljanjem dejavnosti zavezanca;
- **transakcija** je vsak sprejem, izročitev, zamenjava, hramba, razpolaganje ali drugo ravnanje z denarjem ali drugim premoženjem pri zavezancu;
- **gotovina** po ZPPDFT so bankovci ali kovanci, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo;
- **gotovinska transakcija** pa je vsak sprejem, izročitev, ali zamenjava gotovine, pri čemer zavezanec od stranke fizično sprejme gotovino oziroma stranki izroči gotovino v posest in upravljanje.

Naloge, ki jih morajo izvajati zavezanci zaradi odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, obsegajo:

1. izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (v nadaljnjem besedilu: pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT, ter predhodna priprava analize tveganja;
2. sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitve dokumentacije Uradu;
3. skrb za redno strokovno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih;

4. zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z ZPPDFT predpisanih evidenc;
5. pripravo seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma.

Zavezanci, ki imajo vsaj štiri zaposlene¹, morajo² poleg navedenih ukrepov:

1. imenovati pooblaščenca in namestnika pooblaščenca ter zagotoviti pogoje za njihovo delo;
2. zagotoviti redno notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog po ZPPDFT.

3.2 Pregled stranke

Pregled stranke je ključen element v sistemu odkrivanja in preprečevanja pranja denarja. Zavezanec s pregledom stranke na verodostojen način ugotovi in potrdi identiteto stranke ter spozna predvideno naravo poslovnega razmerja.

Pregled stranke se opravi:

1. **pri sklepanju poslovnega razmerja** s stranko, pri čemer se za poslovno razmerje šteje vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki je povezan z opravljanjem dejavnosti zavezanca in za katerega se ob vzpostavitvi stikov predvideva, da bo trajal³;
2. **pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti** predhodno dobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke;
3. vedno kadar v zvezi s transakcijo ali stranko **obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma**, ne glede na vrednost transakcije
4. pri vsaki transakciji v vrednosti 15.000 EUR ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane.

3.2.1 Običajni pregled stranke

Pregled stranke pri zavezancu obsega naslednje obvezne ukrepe:

1. ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
2. ugotavljanje dejanskega lastnika stranke (če je stranka pravna oseba ali podoben pravni subjekt tujega prava);
3. pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja

Zavezanec mora postopke izvajanja ukrepov pregleda stranke opredeliti v svojih notranjih aktih.

¹ Po pojasnilu Urada se med zaposlene šteje tudi nosilec dejavnosti – s.p.

² Če zavezanec opravlja več dejavnosti, se v kvoto štejejo le tisti zaposlenci, ki dejansko opravljajo dejavnost računovodskih storitev.

³ Npr. pred sklenitvijo pogodbe o vodenju poslovnih knjig, pogodbe o svetovanju itd.

Ad. 1 - Ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti

Ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke zajema:

- ugotavljanje istovetnosti stranke (identifikacija) z zbiranjem podatkov o stranki, pri čemer zavezanec sam določi način pridobivanja podatkov za ugotavljanje istovetnosti stranke (stranka npr. izpolni obrazec, kamor vpiše osebno ime, naslov, številko osebnega dokumenta itd);
- preverjanje istovetnosti stranke (verifikacija) oziroma zbranih podatkov na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov (kot so uradni osebni dokumenti, javni registri, kvalificirana digitalna potrdila, gesla itd.).

S preverjanjem istovetnosti stranke zavezanec preveri, ali so podatki, ki jih je o svoji istovetnosti navedla stranka, resnični. Medtem, ko se ugotavljanje istovetnosti lahko izvede na podlagi informacij, ki jih navede stranka sama, se mora preverjanje istovetnosti stranke opraviti z uporabo zanesljivih in neodvisnih virov. Kadar je stranka fizična oseba, se njena istovetnost običajno ugotovi in preveri v enem in istem koraku, in sicer na podlagi uradnega osebnega dokumenta. Tudi za pravne osebe ali podobne pravne subjekte tujega prava se njihova istovetnost praviloma tako ugotavlja kot preverja na isti način, in sicer z uporabo dokumentacije iz sodnega ali podobnega javnega registra ter drugih javnih listin.

Zavezanec za stranko, ki je:

- a) **fizična oseba**, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ugotovi in preveri njeno istovetnost ter pridobi podatke iz 4. točke prvega odstavka 83. člena ZPPDFT⁴:
- z vpogledom v uradni osebni dokument stranke v njeni osebni navzočnosti. Uradni osebni dokument je vsaka s fotografijo opremljena **veljavna javna listina**⁵, ki jo izda pristojni državni organ RS ali druge države in, ki se po pravu države izdajateljice šteje za javno listino.. Če iz tega dokumenta ni mogoče dobiti vseh predpisanih podatkov, se manjkajoči podatki pridobijo iz druge veljavne javne listine, ki jo predloži stranka, oziroma neposredno od stranke;
 - iz digitalnega kvalificiranega potrdila stranke, ki ga izda registrirani overitelj s sedežem v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja elektronsko poslovanje in elektronski podpis. Podatki, ki jih iz tega potrdila ni mogoče dobiti, se pridobijo iz kopije uradnega osebnega dokumenta, ki jo stranka pošlje zavezancu v papirnati ali digitalni obliki. Če na opisani način ni mogoče pridobiti vseh predpisanih podatkov, se manjkajoči podatki pridobijo neposredno od stranke. Uporaba kvalificiranega digitalnega potrdila stranke je le ena od možnosti ugotavljanja in preverjanja istovetnosti stranke, sicer se zahteva osebna navzočnost stranke.

⁴ - osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka fizične osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklone poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma fizične osebe, za katero se sklone poslovno razmerje ali opravi transakcija, ter številka, vrsta in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta.

- za **samostojnega podjetnika posameznika** ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost se dodatno pridobi še:

- firma, naslov, sedež in matična številka, če je bila dodeljena
- informacija o poslovni dejavnosti.

⁵ za veljavno javno listino se šteje: osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje, orožni list, izpit za voditelja čolna idr.

- b) **pravna oseba** ali drug podoben pravni subjekt tujega prava, ugotovi in preveri istovetnost stranke ter pridobi podatke iz 1. točke prvega odstavka 83. člena ZPPDFT⁶:
- z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo iz sodnega ali drugega javnega registra, ki jo v imenu pravne osebe predloži zakoniti zastopnik ali njegov pooblaščenec. Dokumentacija ob predložitvi zavezanec ne sme biti starejša od treh mesecev.
 - z neposrednim vpogledom v sodni ali drug javni register (npr. ePRS, EBR ipd.). Na izpisu iz registra, v katerega je bil opravljen vpogled, zavezanec z zaznamkom navede datum in čas vpogleda ter osebno ime tistega, ki je vpogled opravil.

Ad. 2 - Ugotavljanje dejanskega lastnika stranke (če je stranka pravna oseba ali podoben pravni subjekt tujega prava)

Ugotavljanje dejanskega lastnika stranke je eden izmed predpisanih ukrepov v okviru običajnega pregleda stranke. Iz ZPPDFT izhaja, da zavezanec predpisani ukrep za ugotavljanje dejanskega lastnika stranke opravi tako, da pridobi podatke o fizični osebi, ki je dejanski lastnik stranke. Hkrati ZPPDFT določa, da v primerih, ko gre za stranko, ki predstavlja povečano tveganje, zavezanec pridobljene podatke tudi preveri, če niso pridobljeni na podlagi verodostojnega in neodvisnega vira (npr. če so podatki pridobljeni zgolj s pisno izjavo zakonitega zastopnika, mora zavezanec pridobljene podatke preveriti v takšni meri, da razume lastniško in nadzorno strukturo stranke ter je tako prepričan, da pozna vse njene dejanske lastnike). **Pojem dejanski lastnik je opredeljen v 19. členu ZPPDFT⁷.**

Ad. 3 - Pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja

Zavezanec mora pridobiti podatke o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ter informacijo o dejavnosti stranke.

⁶ firma, naslov, sedež in matična številka pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma pravne osebe, za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravi transakcija

⁷ Po tem zakonu se kot dejanski lastnik gospodarskega subjekta šteje:

- vsaka fizična oseba, ki je posredno ali neposredno imetnik več kakor 25% poslovnega deleža, delnic, glasovalnih oziroma drugih pravic, na podlagi katerih je udeležena pri upravljanju pravne osebe, oziroma je udeležena v kapitalu pravne osebe z več kakor 25% deležem, ali ima obvladujoč položaj pri upravljanju sredstev pravne osebe;
- vsaka fizična oseba, ki pravni osebi posredno zagotovi ali zagotavlja sredstva, in ima na tej podlagi možnost nadzorovati, usmerjati ali drugače bistveno vplivati na odločitve uprave ali drugega poslovodnega organa pravne osebe pri odločanju o financiranju in poslovanju.

Kot dejanski lastnik drugih pravnih oseb, kot so na primer ustanove, ali podobnih pravnih subjektov tujega prava, ki sprejemajo, upravljajo ali razdeljujejo premoženjska sredstva za določen namen, se v tem zakonu šteje:

- vsaka fizična oseba, ki je prejemnik več kakor 25% koristi od premoženja, ki se upravlja, pod pogojem, da so bili bodoči upravičenci že določeni ali so določljivi;
- oseba ali skupina oseb, v interesu katerih je ustanovitev in delovanje pravne osebe ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, če je treba posameznike, ki bodo prejemniki koristi pravne osebe oziroma podobnega pravnega subjekta tujega prava, še določiti;
- vsaka fizična oseba, ki posredno ali neposredno obvladuje več kakor 25% premoženja pravne osebe ali podobnega pravnega subjekta tujega prava.

3.2.2 Posebni obliki pregleda stranke

ZPPDFT predvideva tudi dve posebni obliki pregleda stranke in sicer

- poglobljeni pregled stranke in
- poenostavljeni pregled stranke

a) *poglobljeni pregled stranke*

Za stranke, ki predstavljajo povečano tveganje, se zahteva izvajanje poglobljenega pregleda, s čimer zavezanec zagotavlja dodatne kontrole v smislu ustreznega obvladovanja večjih tveganj, ki jih predstavlja takšna stranka. V 29. členu ZPPDFT so izrecno navedeni primeri, v katerih je zavezanec dolžan opraviti poglobljeni pregled stranke⁸.

V tem primeru mora zavezanec poleg ukrepov, povezanih s pregledom stranke, sprejeti še naslednje ukrepe:

- zavezanec pridobi podatke o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja oziroma transakcije, in sicer iz listin in druge dokumentacije, ki jih zavezancu predloži stranka. Če teh podatkov ni mogoče dobiti na opisani način, jih zavezanec pridobi neposredno iz pisne izjave stranke;
- zavezanec pridobi dodatne listine, podatke ali informacije na podlagi katerih preverja istovetnost stranke oz. dodatno preverja predložene listine
- zaposleni, ki vodi postopek sklepanja poslovnega razmerja s stranko, ki je **tuja politično izpostavljena oseba**, pred njegovo sklenitvijo obvezno pridobi pisno odobritev nadrejene odgovorne osebe;
- po sklenitvi poslovnega razmerja zavezanec s posebno skrbnostjo spremlja transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja tuja politično izpostavljena oseba.

b) *poenostavljeni pregled stranke*

Za stranke, ki predstavljajo nižje tveganje, se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda, kar zavezancu omogoča opustitev določenih ukrepov ter pridobivanje manjšega nabora zakonsko zahtevanih podatkov. **Primeri strank, za katere se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda, so zakonsko opredeljeni v 33. členu ZPPDFT⁹**, pri čemer pa zavezanec sam ne sme širiti kroga strank, za katere se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda.

⁸ Med primere za obvezen poglobljeni pregled stranke spadajo zlasti:

- sklepanje poslovnega razmerja s stranko, ki je politično izpostavljena oseba
- kadar v okviru pregleda stranke ta ni osebno navzoča pri ugotavljanju in preverjanju istovetnosti

Zavezanec mora poglobljeni pregled stranke opraviti v drugih primerih, ko oceni, da zaradi narave poslovnega razmerja, oblike ali načina izvedbe transakcije, poslovnega profila stranke oziroma drugih okoliščin, povezanih s stranko, obstaja ali bi lahko obstajalo veliko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

⁹ Stranke, pri katerih se lahko izvaja poenostavljen pregled, so:

1. družba, katere vrednostni papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v eni ali več državah članicah v skladu z zakonodajo Skupnosti, oziroma družba s sedežem v tretji državi, katere vrednostnimi papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v državi članici ali tej tretji državi, pod pogojem, da v tej tretji državi veljajo zahteve po razkritju podatkov v skladu z zakonodajo Skupnosti;
2. državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti, javna agencija, javni sklad, javni zavod ali zbornica, ki ima sedež v Republiki Sloveniji;
3. banke, hranilnice, pošta, družbe za upravljanje investicijskih skladov, ustanovitelji in upravljalci vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninske družbe, borznoposredniške družbe in njihove podružnice, zavarovalnice
4. druga oseba, v zvezi s katero obstaja neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Zavezanec mora pri sklepanju poslovnega razmerja v okviru poenostavljenega pregleda stranke pridobiti naslednje podatke:

- firmo, naslov in sedež pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje oziroma pravne osebe, za katero se sklepa poslovno razmerje,
- osebno ime zakonitega zastopnika ali pooblaščenec osebe, ki za pravno osebo sklene poslovno razmerje,
- namen in predvideno naravo poslovnega razmerja ter datum sklenitve poslovnega razmerja;

Zavezanec pridobi podatke z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo iz sodnega ali drugega javnega registra, ki jo organizaciji posreduje stranka, oziroma z neposrednim vpogledom v sodni ali drug javni register.

Če vseh zahtevanih podatkov ni mogoče dobiti na tak način, zavezanec pridobi manjkajoče podatke iz originalnih ali overjenih listin in druge poslovne dokumentacije, ki ji jih posreduje stranka. Če manjkajočih podatkov iz objektivnih razlogov ni mogoče dobiti niti na ta način, jih organizacija pridobi neposredno iz pisne izjave zakonitega zastopnika ali pooblaščenca.

Dokumentacija, iz katere so razvidni predpisani podatki ob predložitvi zavezancu ne sme biti starejša od treh mesecev.

3.3 Sporočanje podatkov

Zavezancem v skladu z drugim odstavkom 38. člena ZPPDFT ni potrebo sporočati podatkov o gotovinskih transakcijah, morajo pa sporočiti uradu podatke iz prvega odstavka 83. člena ZPPDFT vedno, kadar v zvezi s transakcijo ali stranko obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Takšno sporočilo se lahko da tudi po telefonu, vendar mora biti Uradu poslano tudi v pisni obliki najpozneje naslednji delovni dan.

Zavezanci (ki opravljajo računovodske storitve ali storitve davčnega svetovanja) v vseh primerih, ko stranka pri njih išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporočijo uradu **takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh** od dneva, ko je stranka pri njih iskala nasvet.

Navedene podatke predložijo Uradu na Obrazcu za sporočanje podatkov o transakcijah ali strankah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ki je določen s Pravilnikom o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 10/08), dostopen tudi na spletni strani Urada (<http://www.uppd.gov.si/si/zakonodaja/obrazci/>).

Presoja sumljivosti določene stranke, transakcije ali poslovnega razmerja temelji na kriterijih sumljivosti, določenih v seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja oziroma seznamu indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum financiranja terorizma. Seznama sta prilogi teh smernic in temeljni vodili zaposlenim pri prepoznavanju sumljivih okoliščin, povezanih z določeno stranko, transakcijo, ki jo stranka izvaja ali poslovnim razmerjem, ki ga sklepa, zato morajo biti zaposleni z indikatorji seznanjeni in jih pri svojem delu tudi redno uporabljati.

ZPPDFT ne določa definicije sumljive transakcije. Iz vsebine določb ZPPDFT je tako v splošnem mogoče kot sumljive obravnavati **vse transakcije, ki so po svoji naravi, obsegu, zapletenosti, vrednosti ali povezanosti neobičajne oziroma nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena oziroma niso v skladu ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke.** Kot sumljive lahko opredelimo posamezne transakcije, stranke pa tudi poslovna razmerja.

3.4 Varstvo in hramba podatkov ter upravljanje evidenc

3.4.1 Varstvo in hramba podatkov

Zavezanec je dolžan podatke, ki jih pridobi in upravlja na podlagi ZPPDFT in Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/08 - v nadaljevanju Pravilnik) varovati kot **poslovno skrivnost oziroma kot tajne** v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, če je podatek kot tak opredeljen s strani Urada.

Zavezanec mora omenjene podatke in pripadajočo dokumentacijo **hraniti deset let po prenehanju poslovnega razmerja ali opravljeni transakciji.**

Dolžnost varovanja tajnosti navedenih podatkov ne velja v primerih, če so podatki, potrebni za ugotavljanje dejstev v kazenskih postopkih, če predložitev podatkov pisno zahteva oziroma naloži pristojno sodišče ali če podatke od računovodskega servisa zahteva Urad zaradi nadzora nad izvajanjem določb ZPPDFT.

Izjema od načela varovanja tajnosti pridobljenih podatkov velja tudi v primeru, ko je zavezanec po ZPPDFT podatke dolžan posredovati Uradu. Pri tem zaposleni pri zavezancu strankam ali tretjim osebam ne odgovarjajo za škodo, če so ravnali skladno z ZPPDFT oziroma zahtevo Urada.

3.4.2 Upravljanje evidenc

Zavezanci morajo na podlagi prvega odstavka 82. člena ZPPDFT upravljati

- evidence podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah iz 8. člena ZPPDFT in
- evidence sporočenih podatkov Uradu iz 38. člena ZPPDFT.

V evidencah o strankah in poslovnih razmerjih, se za namen izvajanja določil o pregledu stranke obdelujejo naslednji podatki:

1. firma, naslov, sedež in matična številka pravne osebe, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma pravne osebe, za katero se sklepa poslovno razmerje ali opravi transakcija;
2. osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka zakonitega zastopnika ali pooblaščenca osebe, ki za pravno osebo ali drugo osebo civilnega sklene poslovno razmerje, ter številka, vrsta in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta;

3. osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka pooblaščenega osebe, ki za stranko zahteva ali opravi transakcijo, ter številka, vrsta in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta;
4. osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka fizične osebe oziroma njenega zakonitega zastopnika, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklone poslovno razmerje ali opravi transakcijo, oziroma fizične osebe, za katero se sklone poslovno razmerje ali opravi transakcija, ter številka, vrsta in naziv izdajatelja uradnega osebnega dokumenta;
5. firma, naslov, sedež in matična številka, če je bila dodeljena, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost;
6. osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva fizične osebe, ki vstopi v igralnico oziroma igralni salon ali pristopi k sefu;
7. namen in predvidena narava poslovnega razmerja, vključno z informacijo o dejavnosti stranke;
8. datum sklenitve poslovnega razmerja oziroma datum in čas vstopa v igralnico oziroma igralni salon ali pristopa k sefu;
9. datum in čas izvedbe transakcije;
10. znesek transakcije in valuta, v kateri se opravi transakcija;
11. namen transakcije ter osebno ime in stalno prebivališče oziroma firma in sedež osebe, ki ji je transakcija namenjena;
12. način izvedbe transakcije;
13. podatki o izvoru premoženja in sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije;
14. razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma;
15. osebno ime ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča dejanskega lastnika pravne osebe oziroma v primeru iz točke b drugega odstavka 19. člena tega zakona podatek o kategoriji oseb, v interesu katerih je ustanovitev in delovanje pravne osebe ali podobnega pravnega subjekta tujega prava;
16. naziv druge osebe civilnega prava iz 9. točke 3. člena tega zakona ter osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum in kraj rojstva ter davčna številka člana.

3.5 Strokovno usposabljanje in izobraževanje

Zavezanec mora zagotoviti redno strokovno usposabljanje in izobraževanje vsem zaposlenim, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Strokovno usposabljanje in izobraževanja se nanaša na seznanjanje z določili ZPPDFT ter na njegovi podlagi izdanih pravilnikov in notranjih aktov, s strokovno literaturo glede preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, s seznamami indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma.

Zavezanec mora pripraviti **program letnega strokovnega usposabljanja in izobraževanja** za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma **najpozneje do konca marca za tekoče leto.**

3.6 Pooblaščenec za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

Zavezanci, ki imajo zaposlene vsaj štiri delavce, so dolžni v skladu s 40. členom ZPPDFT imenovati pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma in enega ali več njegovih namestnikov.

Zavezanec o imenovanju pooblaščenca in njegovega namestnika obvesti Urad najpozneje v 15 dneh od dneva imenovanja oziroma spremembe podatka.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati pooblaščenec

Delo pooblaščenca lahko opravlja izključno oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je zaposlena na delovnem mestu, ki je pri zavezancu sistemizirano na tako visokem položaju, da osebi omogoča hitro, kakovostno in pravočasno izvajanje nalog, predpisanih v ZPPDFT in predpisih, izdanih na njegovi podlagi;
2. ni bila pravnomočno obsojena ali ni v kazenskem postopku zaradi kaznivega dejanja, storjenega z naklepom, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali zaradi enega od teh kaznivih dejanj, storjenih iz malomarnosti: povzročitve smrti iz malomarnosti, hude telesne poškodbe, posebno hude telesne poškodbe, ogrožanja varnosti pri delu, prikrivanja, izdaje in neupravičene pridobitve poslovne tajnosti, pranja denarja, izdaje uradne tajnosti, povzročitve splošne nevarnosti ali izdaje državne tajnosti in kazni še ni bila izbrisana;
3. je ustrezno strokovno usposobljena za naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma ter ima lastnosti in izkušnje, potrebne za opravljanje funkcije pooblaščenca;
4. dobro pozna naravo poslovanja organizacije na področjih, ki so izpostavljena tveganju za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Namestnik pooblaščenca mora izpolnjevati pogoje iz druge, tretje in četrte točke prejšnjega odstavka.

Naloge pooblaščenca

Pooblaščenec opravlja zlasti naslednje naloge:

1. skrbi za vzpostavitev, delovanje in razvoj sistema odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v organizaciji;
2. skrbi za pravilno in pravočasno sporočanje podatkov uradu v skladu s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi;
3. sodeluje pri pripravi in spremembah operativnih postopkov ter pri pripravi določb notranjih aktov v organizaciji, ki se nanašajo na preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma;
4. sodeluje pri izdelavi smernic za opravljanje kontrole v zvezi s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja in financiranja terorizma;
5. spremlja in koordinira dejavnosti organizacije na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma;
6. sodeluje pri vzpostavitvi in razvoju informacijske podpore za izvajanje dejavnosti v zvezi z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma v organizaciji;
7. upravi ali drugemu poslovodnemu organu organizacije daje pobude in predloge za izboljšanje sistema odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v organizaciji,

8. sodeluje pri pripravi programov strokovnega usposabljanja in izobraževanja zaposlenih v organizaciji na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Zavezanec mora zagotoviti, da pooblaščenec pri opravljanju nalog iz ZPPDFT sledi tudi naslednjim usmeritvam:

1. daje strokovno pomoč zaposlenim pri operativnem izvajanju ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
2. svetuje poslovodstvu zavezanca pri oblikovanju politike obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma,
3. tekoče seznanja poslovodni organ zavezanca z aktivnostmi zavezanca na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
4. sodeluje z drugimi zavezanci pri oblikovanju enotne politike odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

3.7 Notranja kontrola

Zavezanec vzpostavi redno, sistematično in neodvisno kontrolo pravilnosti in učinkovitosti izvajanja predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v skladu s Pravilnikom. Namen notranje kontrole je v prvi vrsti zaznavanje in odpravljanje pomanjkljivosti pri izvajanju predpisanih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter izboljšanje sistema odkrivanja transakcij ali strank v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

Če Urad za izvajanje nadzora po ZPPDFT tako zahteva, morajo zavezanci v pisni obliki **sestaviti letno poročilo o izvajanju notranje kontrole in ukrepov v preteklem letu** in ga Uradu posredovati najkasneje v 15 dneh od prejema zahteve.

4 ANALIZA TVEGANJA

Tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma je tveganje, da bo stranka izrabila finančni sistem za pranje denarja ali financiranje terorizma oziroma da bo neko poslovno razmerje, transakcija ali produkt, posredno ali neposredno, uporabljen za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Zavezanec mora izdelati analizo tveganja in z njo določiti oceno tveganja posamezne skupine ali vrste stranke, poslovnega razmerja, produkta ali transakcije glede na možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Analiza tveganja oziroma postopek določanja ocene tveganja iz drugega odstavka tega člena mora odražati specifičnost organizacije in njenega poslovanja (na primer velikost in sestavo organizacije, obseg in sestavo poslov, vrste strank, s katerimi posluje organizacija, vrste produktov, ki jih ponuja organizacija).

4.1 Kriteriji za opredelitev tveganosti stranke

Tveganost stranke: gre za tveganje, ki predstavlja sam status oz. dejavnost stranke (npr. dobrodelne in neprofitne organizacije, politično izpostavljena oseba, tuj državni organ, stranka, katere dejavnost je pretežno vezana na poslovanje z gotovino, itd.).

Tveganost geografskega področja: gre za države, ki imajo šibke sisteme za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, države z visoko stopnjo korupcije ali kriminala, države, zoper katere so mednarodne organizacije uvedle omejevalne ukrepe.

Tveganost storitve: gre za ranljivost posamezne storitve z vidika možnosti njegove zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma.

4.2 Prepoved poslovanja

Prepoved poslovanja oziroma sklepanje poslovnega razmerja, če so osebe stranke, ki se nahajajo na seznamu oseb, zoper katere veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali EU, seznam se nahaja na spletni strani:

http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/list/version4/global/e_ctlview.html

4.3 Visoko tveganje (poglobljeni pregled)

4.3.1 Kriteriji, ki se nanašajo na tveganost geografskega območja

1. Stranka, ki sklepa poslovno razmerje, ima sedež oz. stalni ali začasni naslov na bolj tveganem geografskem območju.
2. Zakoniti zastopnik oz. pooblaščenec, ki zastopa stranko, ima stalni ali začasni naslov na bolj tveganem geografskem območju.
3. Vsaj eden od dejanskih lastnikov stranke ima stalni ali začasni naslov na bolj tveganem geografskem območju (to ne velja, ko gre za stranke z neznatnim tveganjem in za stranke

za katere se dopušča poenostavljeni pregled, saj ZPPDFT v teh primerih, ne zahteva ugotavljanje dejanskih lastnikov).

Bolj tvegana geografska območja so:

- države, ki niso članice Evropske unije ali podpisnice Sporazuma o ustanovitvi EGP,
- države, ki v skladu s pravilnikom Urada niso opredeljene kot enakovredne tretje države.

4.3.2 Kriteriji, ki se nanašajo na tveganost produkta oz. poslovanja stranke

1. Stranka na svojem transakcijskem računu pretežno izvaja gotovinske transakcije.
2. Stranka svoj transakcijski račun uporablja za občasne transakcije, ki niso v skladu z dejavnostjo stranke oz. navedenim namenom za odpiranje računa.
3. Stranka prejema ali nakazuje zneske, pri katerih je prejemnik ali nalagodajalec oseba, ki ima stalni ali začasni naslov na bolj tveganim geografskem območju.
4. Stranke, ki pogosto uporabljajo storitev za prenos sredstev (npr. Western Union, Moneygram).

4.3.3 Stranka, ki predstavlja visoko tveganje

Fizične osebe

1. Stranka, ki je tuja politično izpostavljena oseba: je vsaka fizična oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju ter ima stalno prebivališče v kateri koli drugi državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci.

a. Fizične osebe, ki delujejo ali so delovale na vidnem javnem položaju, so:

- voditelji oziroma voditeljice držav, predsedniki oziroma predsednice vlad, ministri in njihovi namestniki oziroma pomočniki;
- izvoljeni predstavniki zakonodajnih teles;
- člani oziroma članice vrhovnih in ustavnih sodišč ter drugih sodnih organov na visoki ravni, zoper odločitve katerih, razen v izjemnih primerih, ni mogoče uporabiti rednih ali izrednih pravnih sredstev;
- člani oziroma članice računskih sodišč in svetov centralnih bank;
- veleposlaniki oziroma veleposlanice, odpravniki oziroma odpravnice poslov in visoki častniki oziroma častnice oboroženih sil;
- člani oziroma članice upravnih ali nadzornih organov podjetij, ki so v večinski lasti države.

b. Ožji družinski člani so:

- zakonec ali zunajzakonski partner,
- starši ter
- otroci in njihovi zakonci ali zunajzakonski partnerji.

- c. Ožji sodelavec osebe iz drugega odstavka tega člena je vsaka fizična oseba, ki ima skupni dobiček iz premoženja ali sklenjenega poslovnega razmerja ali ima katere koli druge tesne poslovne stike.*

2. Stranka, ki ob sklepanju poslovnega razmerja ni bila osebno navzoča.
3. Stranka, v zvezi s katero je zavezanec v obdobju zadnjih treh let poročal Uradu zaradi razlogov za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.
4. Stranka, v zvezi s katero je Urad v obdobju zadnjih treh let zahteval izvajanje dodatnih ukrepov (npr. zahteva za predložitev podatkov, zahteva za tekoče spremljanje poslovanja...).

Pravne osebe

1. Stranka, katere zakoniti zastopnik ali pooblaščenec ali dejanski lastnik je tuja politično izpostavljena oseba.
2. Stranka je tuja pravna oseba, ki ne opravlja ali ne sme opravljati trgovske, proizvodne ali druge dejavnosti v državi, v kateri je registrirana (gre za pravno osebo s sedežem v državi, ki je znana kot off-shore območje).
3. Stranka je fiduciarna ali druga podobna družba tujega prava z neznanimi oz. prikritimi lastniki ali upravljavci.
4. Stranka ima zapleteno statusno strukturo in kompleksno verigo lastništva.
5. Stranka je finančna organizacija, ki za opravljanje svoje dejavnosti ne potrebuje oz. ni dolžna pridobiti licence pristojnega organa oz. v skladu z matično zakonodajo ni zavezanec za izvajanje ukrepov na področju PPDFT.
6. Stranka je nepridobitna organizacija (ustanova, društvo ali druga pravna oseba oz. subjekt ustanovljen za splošno-koristne, dobrotne ali druge nepridobitne namene, verska skupnost, neprofitno združenje), ki ima sedež na bolj tveganem geografskem področju.
7. Stranka, ki se nahaja na morebitnih drugih seznamih (npr. interna črna lista zavezancev).

Ostale stranke, ki predstavljajo povečano tveganje za pranje denarja in financiranja terorizma, izkušnje pravnih in fizičnih oseb, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo računovodskih storitev.

4.4 Običajno tveganje (običajni pregled stranke)

V to kategorijo se razvrstijo stranke, ki ne sodijo med »prepoved poslovanja, visoko tveganje ali neznatno tveganje«.

4.5 Neznatno tveganje (poenostavljeni pregled stranke)

V to kategorijo se razvrsti stranka, ki ob sklepanju poslovnega razmerja sodi med:

1. stranke z neznatnim tveganjem:

- javni organ ali drugo javno telo, ki izpolnjuje v Pravilniku (Pravilnik Urada o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za PPDFT) navedene pogoje (npr. institucije EU: Svet, Parlament, Komisija; finančni organi EU: Evropska centralna banka, Evropska investicijska banka; decentralizirani organi EU: agencije Skupnosti, agencije za skupno zunanjo in varnostno politiko, izvajalske agencije),
- druga pravna oseba, ki ni javni organ ali javno telo in izpolnjuje v Pravilniku navedene pogoje (npr. klasične zavarovalnice, pozavarovalnice).

2. stranke, za katere se dopušča poenostavljeni pregled:

- organizacija s sedežem v RS, ki je zavezanec po ZPPDFT oz. podobna organizacija s sedežem v državi članici oz. enakovredni tretji državi;
- državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti, javna agencija, javni sklad, javni zavod ali zbornica;
- družba, katere vrednostni papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v eni ali več državah članicah v skladu z zakonodajo Skupnosti oz. družbe s sedežem v tretji državi, katere vrednostni papirji so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu v državi članici ali tretji državi pod pogojem, da v tej tretji državi veljajo zahteve po razkritju podatkov v skladu z zakonodajo Evropske skupnosti.

5 PREDPISI S PODROČJA PREPREČEVANJA PRANJA DENARJA

- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/07, 19/10);
- Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 10/08);
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav (Uradni list RS, št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe (Uradni list RS, št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 10/08);
- Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke (Uradni list RS, št. 10/08).

6 PRILOGE

Priloga 1

I. Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja pranja denarja

Seznam indikatorjev temelji na dveh načelih

- poznati svojo stranko in
- poznati njeno poslovanje.

Poznavanje stranke predstavlja izhodišče za ugotavljanje, ali pri določenih transakcijah obstajajo razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu Kazenskega zakonika RS. Razlogi za sum so podani v vseh primerih, ki niso v skladu s strankinim običajnim ravnanjem in se lahko nanašajo na njeno obnašanje, način izvedbe transakcije, premoženje in druge neobičajne okoliščine. Pri neznani stranki pa je potrebno upoštevati tiste indikatorje, ki niso povezani s poznavanjem stranke.

Pri ugotavljanju ali so pri poslovanju posamezne stranke podani razlogi za sum pranja denarja je potrebno presojati vsak indikator zase ali obenem več indikatorjev skupaj (če so ti podani). Obstoj samo enega indikatorja, ki kaže na to, da je transakcija sumljiva, včasih zadošča za posredovanje podatkov Uradu, včasih pa predstavlja zgolj opozorilo, da je potrebno skrbno preučiti transakcijo in z njo povezano stranko, da bi s tem morda odkrili še druge indikatorje.

V seznamu so kot indikatorji za prepoznavanje sumljivih transakcij navedeni primeri transakcij in neobičajnih okoliščin pri njihovem izvajanju, da bi zavezanci z večjo pozornostjo preverili možnost obstoja razlogov za sum pranja denarja. Seznam indikatorjev naj zaposlenim služi kot pomoč za lažje prepoznavanje in naj se ne uporablja kot rutinski instrument.

Zaposleni lahko tudi sami ocenijo, da v zvezi s stranko ali transakcijo obstajajo razlogi za sum pranja denarja, ne glede na to, da indikatorja ni na seznamu indikatorjev.

1. Indikatorji, ki se nanašajo na stranko

1. Stranka ustanavlja ali dokapitalizira podjetja brez ekonomsko upravičenega razloga.
2. Stranka brez utemeljenega razloga ne odpre poslovnega računa tudi po preteku enega leta od vpisa družbe v sodni register
3. Stranka brez ekonomske ali pravne logike odpre ali vodi več računov ali posluje preko teh računov, ki v nasprotju s predpisi niso prikazani v bilancah.
4. Stranka nima redno ali pogodbeno zaposlenih delavcev, kar je neobičajno za dejavnost, ki jo opravlja.
5. Stranka ne ve zanesljivo, kje se nahaja njena poslovna dokumentacija.
6. Stranka pogosto in brez utemeljenega razloga zamenja osebo(e), ki zanjo opravlja(jo) računovodske storitve.
7. Stranka v nasprotju s poslovno prakso prosi, da računovodja zanjo v svojem imenu in za svoj račun opravi transakcijo.
8. Prekinitev pogodbe o sodelovanju zaradi zahteve po dodatnih pojasnilih o določenih transakcijah, brez drugih utemeljenih razlogov.

9. Stranka prihaja iz države, ki po podatkih mednarodnih organizacij in združenj (FATF, EU, Svet Evrope, OECD...) ne upoštevajo standardov na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki so znana po proizvodnji in prodaji mamil, ali so po podatkih domačih organov znana kot davčni raji.*

2. Indikatorji, ki se nanašajo na transakcijo ali premoženje

1. Velika, nepojasnjena nihanja v prihodkih oziroma za panogo neobičajno visoki prihodki glede na odhodke.
2. Nepojasnjen enkratni prihodek, ki presega 10-kratnik povprečne enomesečne realizacije preteklega leta iste dejavnosti, brez razširitve dejavnosti (ni novih zaposlenih, isti poslovni prostori...).
3. Nepojasneni ali neobičajni odpisi terjatev in obveznosti, ki presegajo 10% sredstev stranke.
4. Ekonomsko ali pravno nelogično poslovanje stranke s subjekti iz držav, ki so znane po proizvodnji mamil¹⁰.
5. Poslovanje stranke s subjekti iz držav, ki po podatkih mednarodnih organizacij in združenj (FATF, EU, Svet Evrope, OECD...) ne upoštevajo standardov na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki so znana po proizvodnji in prodaji mamil, ali so po podatkih domačih organov znana kot davčni raji.*
6. Nepojasneni ali neobičajni prilivi iz računov v tujini ali nepojasneni odlivi na račune v tujini, kjer stranka nima poslovnega partnerja.
7. Pogosta nepojasnjena plačila hčerinskim ali drugače povezanim družbam ali plačila fizičnim osebam.
8. Nelogično opravljanje transakcij pod mejo, za katero je predpisana identifikacija.
9. Nelogično gotovinsko poslovanje, ki se izvaja pod mejo, za katero je predpisano sporočanje transakcij Uradu.
10. Nelogično predčasno odplačevanje kreditov ali posojil.
11. Dajanje posojil delničarjem ali zaposlenim, ki je v nasprotju s predpisi.
12. Plačila za nedefinirane storitve ali plačila za večji obseg storitev, kot jih je mogoče dokazati.
13. O transakcijah ni nobenih dokazil oziroma so le-ta pomanjkljiva.

¹⁰ Seznam držav je objavljen na internetni strani Urada RS za preprečevanje pranja denarja.

II. Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja financiranja terorizma

V posameznih sektorjih zavezancev po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma so že sprejeti indikatorji za odkrivanje pranja denarja, ki delno pokrivajo tudi indikatorje s področja preprečevanja financiranja terorizma. V skladu z navedenim se v tem seznamu navedeni indikatorji uporabljajo kot dopolnitev k že obstoječim seznamom indikatorjev s področja pranja denarja.

Del teh indikatorjev sta tudi seznama fizičnih in pravnih oseb povezanih s terorizmom in financiranjem terorizma, zoper katere sta Varnostni svet Združenih narodov in EU v okviru skupne zunanje politike sprejela sankcije prepovedi posedovanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi.

Seznam Varnostnega sveta Združenih narodov je objavljen na internetni strani:

<http://www.un.org/sc/committees/1267/consolist.shtml>

Seznam Evropske unije je objavljen na internetni strani:

http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm

OPOMBA; Na seznamu EU so tudi osebe, zoper katere sankcije niso bile sprejete v zvezi s financiranjem terorizma in zato niso v pristojnosti Urada za preprečevanje pranja denarja.

1. Indikatorji, ki se nanašajo na račun

1. Na računu je za poslovanje pooblaščenih več oseb, ki niso v očitnem sorodstvenem razmerju.
2. Račun odprt za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih ja za poslovanje pooblaščen ista fizična oseba.
3. Fizična oseba odpre več računov, na katere prejema majhna nakazila.
4. Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti organizacije ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.
5. Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

2. Indikatorji, ki se nanašajo na sklenitev poslovnega razmerja

1. Poslovno razmerje se sklepa za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih ja za poslovanje pooblaščen ista fizična oseba.
2. Fizična oseba sklene več razmerij, na podlagi katerih sklene več manjših poslov.
3. Poslovno razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti organizacije ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.
4. Razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

3. Indikatorji, ki se nanašajo na stranko

1. Stranka želi vstopiti v poslovno razmerje, ki ni skladno z njenimi cilji.
2. Ni logične povezave med izvršenimi posli in dejavnostjo stranke.

3. Izjave in podatki pri postopku identifikacije so nekonsistentni (napačno navajanje prebivališča državljanstva, priimka, datuma rojstva, naziva podjetja, sedeža podjetja, dejavnosti).
4. Veliko število pooblaščenecv za sklepanje poslov v imenu pravne osebe ali NPO.
5. Stranka prihaja (ima stalno ali začasno bivališče) iz države ali regije, ki podpira terorizem ali financiranje terorizma.
6. Stranka se nahaja na seznamu Varnostnega sveta Združenih narodov ali na seznamu Evropske unije, zoper katero velja omejevalni ukrep prepovedi posedovanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi .

4. Indikatorji, ki se nanašajo na transakcijo

1. Ista oseba izvrši več transakcij v isti podružnici z očitnim namenom uporabe različnih blagajnikov.
2. Polog nepreštete gotovine, ki se po štetju položi na račun v zneskih, za katere ne velja obveznost identifikacije ali sporočanja.
3. Uporaba produkta, za katerega se plača visoka provizija (npr. Western Union, Moneygram).
4. Pri transakciji stranka uporablja produkte (vrednostni papirji, čeki...) z neformalnimi zapisi, inicialkami, znaki.

5. Indikatorji, ki se nanašajo na neprofitne organizacije (NPO)

1. Neprofitna organizacija ne oddaja letnih poročil pristojnim državnim organom ali nadzornemu organu.
2. Visoka in nejasna poraba sredstev za stroške, ki niso povezani z dejavnostjo neprofitne organizacije.
3. Neprofitna organizacija nima programa o pridobivanju niti doniranju ali porabi sredstev.
4. Neprofitna organizacija nima dokumentacije o splošnih administrativnih zadevah, sprejetih odločitvah, politiki delovanja.
5. Neprofitna organizacija nima vzpostavljenih mehanizmov za preverjanje ali je donacija dosegla pravega uporabnika ali namen.
6. Visok procent donacij neprofitne organizacije iz tujih držav ali v tuje države.
7. Visoki zneski donacij določenega posameznika v neprofitno organizacijo.
8. Donacije neprofitne organizacije so namenjene samo ozki skupini posameznikov.
9. Finančne aktivnosti neprofitnih organizacij se ne skladajo s cilji in nameni, za katere je bila ustanovljena neprofitna organizacija.
10. Neprofitna organizacija nakazuje sredstva v države ali regije, ki so znane po tem, da podpirajo terorizem ali financiranje terorizma.
11. Neprofitna organizacija večino svojih transakcij opravi v gotovini.
12. Velik del finančnih sredstev neprofitne organizacije se hrani v priročni blagajni.
13. Finančna sredstva neprofitne organizacije se nahajajo na računih fizičnih oseb.